

Australia

Itsepäisen matkailijan opas

Johdanto

Johdanto	3
Ennen lähtöä	4
Saapuminen Australiaan	6
Eläminen	7
Työ	11
Matkustaminen	17
Raha	20

Backpackerinä oleminen on elämys! Australia on rento mesta, ja oletpa millainen tahansa ihminen, löydät maasta luultavasti ainakin jotain mistä pidät! Niin monipuolinen, erilainen ja vaihteleva maa on kyseessä.

Helpoin tapa lähteä backpackeriksi on maksaa itsensä kipeäksi Work & Travel Companylle tai jollakin muulle järjestölle. Hyvin pienellä vaivalla voit kuitenkin säästää 800€* matkakassaasi – sen summan, jonka WTC veloittaa ”palveluistaan”. Ja vaikka valmis paketti tarjoaa ensimmäiseksi pariksi päiväksi tukea ja turvaa, olet senkin kanssa kovin omillasi silloin kuin todella apua tarvitset.

Australia on täynnä backpackereita. Lähes poikkeuksetta ongelmatilanteet saa selvitettyä kyselemällä apua muilta. Yksi parhaista asioista backpackerina olemisessa ovat muut ihmiset ja ihmisten halu auttaa ja neuvoa. Tule huomaamaan tämä kun vaikka kysyt vain hostellivinkkiä johonkin kaupunkiin.

Virallisissa asioissa neuvoa saa virallisilta tahoilta, matka-asioissa matkatoimistoista, työasioissa työnvälittäjiltä... 800€ on lähes \$1400. Mene vaikka osoitteeseen www.greyhound.com.au ja vilkaise huviksesi, paljonko kierrät maata tuolla rahalla. Sillä rahalla maksat myös 70 keskihintaista hostelliyötä, juot 350 olutta tai ostat 7000 pakettia nuudeleita.

Valinta on tietenkin sinun. Itse valitsin omalle matkalleni valmispaketin. Mitään en matkallani kadu – paitsi tuota valintaa.

Minkä tahansa tavan matkustaa valitsinkin – hyvää matkaa ja nauti Australiasta!

* Austrian Airlinesin halvin meno-paluulentopaketti Helsinki – Sydney 1200€.

Pulassa?

Et ole yksin Australiassa. Kysy apua muilta backpackereilta. Isommissa ongelmissa auttaa esimerkiksi Travellers Contact Point (www.travellers.com.au). Kaikkein isoimmassa probleemissa ota yhteys Suomen Suurlähetystöön (www.finland.org.au).

Tai laita mailia, koetan jeesata: juipee@espoolainen.com

Sana tästä lehtisestä

Tämä lehtinen on kirjoitettu vain ja ainoastaan tarkoituksena auttaa matkaan lähtijöitä. Hyvät asiat ovat hyviä ja huonot huonoja, mielipiteitä sen sijaan on miljoona. Kaikki lehtisessä esitetyt näkemykset ovat minun henkilökohtaisia mielipiteitäni ja muilta matkaajilta kuulemiani kommentteja. Tämän lehtisen ei ole tarkoitus markkinoida mitään yhtiötä, yritystä tai järjestöä vaan tarjota toisenlainen näkökulma matkaesitteisiin nähden.

Jotkut asiat ovat varmasti itsestäänselvyksiä, mutta mitä sitten?

Useimmat backpackerit saapuvat Sydneyyn. Jos toisin ei mainita, viittaavat osoitteet Sydneyyn. Muiden kaupunkien vastaavat osoitteet löytyvät internetistä tai soittamalla.

Hintatiedot perustuvat helmikuun 2004 tilanteeseen, jolloin 1€ vastasi \$0,58.

Tämä lehtinen ei varmasti ole täydellinen. KAIKKI kommentit, mielipiteet, lisäykset ja korjaukset ovat enemmän kuin tervetulleita. Koetan päivittää lehtistä niin, että siitä olisi hyötyä matkaajille myös tulevaisuudessa.

JPM.

juipee@espoolainen.com

Teksti ja kuvat copyright © 2004 JPM.

Tämä lehtinen on ladattavissa Internetistä osoitteesta personal.inet.fi/surf/ikuturso/oz.pdf

Lehtistä saa vapaasti tulostaa ja levittää.

Ennen lähtöä

Australiaan lähteäksesi tarvitset viisumin. Työn tekoon vaaditaan working holiday –viisumi tai muu työhön oikeuttava viisumi. Helpoin ja vaivattomin tapa viisumin anomiseen on internet (www.immi.gov.au/e_visa/visit.htm), jossa hakemuksen voi täyttää saman tien. Käsittelyaika on n. kuukausi. Viisumi on elektroninen, joten et välttämättä saa muuta kuin vahvistuksen sähköpostiisi. Australiaan saavuttuasi sinun on työtä tehdäksesi haettava passiisi viisumitarra (ks. [Työ > Viisumitarra](#)).

Pakkaaminen

Pakatessa kannattaa muistaa kaksi pääsääntöä: tarvitset riittävästi varusteita koko oleskelusi ajalle, mutta joudut kantamaan sen kaiken. Vanha nyrkki-sääntö sanoo, että pakkaa laukkusi ja heitä puolet sen jälkeen pois. Useimmat unohtuneet asiat voi ostaa Australiasta ja usein vielä Suomea halvempaan hintaan, joten turhaa stressiä pakkaamisesta ei kannata ottaa.

Yllättävä tietoisuus: Australiassa ei ole ainainen kesä. Etenkin Victoriassa, Northern Territoryssa ja Tasmaniassa elohopea laskee talvikuukausina ja etenkin talviöinä yllättävänkin matalalle. Jos aiot oleskella em. osavaltioissa touko-syyskuussa, kannattaa mukaan varata lämmintäkin vaatetta – tai varautua ostosreissuun perillä.

Alla oleva lista antaa jonkinlaista suuntaa mahdollisista tarpeellisista tavaroista, jotka ei välttämättä heti tule mieleen. Mieti, tarvitsetko itse niitä kaikkia ja mitä voit tarvitessasi ostaa paikan päältä.

Varusteita

- taskulamppu (kun tulet yöllä huoneeseesi hostellissa saat paljon enemmän kavereita kun et lämää valoa päälle ja herätä nukkuvia)
- kännykkä (Ausseissa toimii suomalainen kännykkä, voit hankkia paikallisen pre-paid-liittymän. Ks. [Asuminen > Puhelimet](#))
- toilettikamat
- CD-soitin ja levyjä (suomalaisia levyjä! Tarpeellinen matkakaveri 12 tunnin bussimatkoilla)
- Matkaopaskirja (*Lonely Planet Australia* on vahvasti suositeltu)
- Kamera (älä pelkää hajoamista, kamerasikin ansaitsee seikkailun!)
- Puukko, veitsi, linkkari tms.

Mitä ei kannata ottaa

- sähköadapteria (Ausseissa on sama sähköverkko mutta erilaiset töpselit. Adapterin saa halvemmalla periltä, ellet sellaista jo omista.)
- Aurinkorasvaa (*HomeBrandin* 30+ aurinkorasta maksaa *Woolworthsissa* \$12 / litra. Rasvan pitää olla riittävän vahvaa, ja tuon parempaa tarjousta et Suomesta löydä!)

Lentoliput

Halvinta lentoa kannattaa hieman metsästä, sillä noin pitkällä lennolla erot voivat olla satakin euroa. Suoria lentoja Ausseihin ei ole (maa on aika kaukana), yleisiä vaihtopaikkoja ovat esim. Bangkok (*Finnair*) ja Wien (*Austrian Airlines*). Hinnan lisäksi kannattaa vilkaista myös lennon kestoa ja vaihtojen määrää. Matkaan Helsingistä Sydneyyn voi helposti kulua 25-30 tuntia.

Useimpien lentoyhtiöiden nettisivuilta näkee hintoja. Edullisia matkatoimistoja ovat esim. *Kilroy Travels* (www.kilroy.fi) ja *Ebookers* (www.ebookers.com).

Australian sisäiset lennot saa Suomesta poiketen sitä halvemmalla mitä aikaisemmin ne varaa. Jos tiedät jo varmoja päivämääriä, voi lentoja varata jo tässä vaiheessa. Halvin tapa varaamiseen on lentoyhtiöiden omilta sivuilta. Ausseissa lentää kaksi suurempaa yhtiötä, *Qantas* (www.qantas.com.au) ja *Virgin Blue* (www.virginblue.com.au), joista ensimmäinen on hankkinut maineen kalliina ja jälkimmäinen halpana. Hintoja kannattaa vertailla – ne eivät aina mene noin suoraviivaisesti. Molemmat käyttävät sähköisiä lippuja eli paperisia lentolippuja ei tarvita. Voit siis huoletta varata aussilentoja myös Suomesta käsin.

Lentokentälle

Mannertenvälisille lennoille on saavuttava vähintään 2 – 2½ tuntia ennen koneen lähtöä. Varmista aika vielä lentoyhtiöltäsi.

Saapuminen Australiaan

Saapuminen pitkän lennon jälkeen aivan uuteen mestaan voi olla kova pala. Vähän aikaa on helposti pihalla kun vain pohtii, mitä tehdä seuraavaksi. Ota rennosti – no worries – pari päivää menee vain silmiä pyöritellessä ja kulttuurishokista toipuessa.

Lentokentällä ensimmäisenä on vastassa karanteeni, missä kaikki ruoka, maaperä ym. mahdollisesti Australian ekosysteemiä vahingoittava kerätään pois. Tätä varten jo lentokoneessa on täytettävä karanteenikaavake. Lisäksi koneessa suihkutetaan ”vaaratonta, mutta ei hengitettäväksi suositeltavaa” sumutetta. Tämä kaikki tuntuu vakavammalta ja pelottavammalta kuin mitä se todellisuudessa on. Vaikka jopa tullimiehet ovat suomalaiskollegoihinsa verrattuna rennompia, on silti parempi totella kuin ruveta heittämään läppää...

Varaa suosiolla muutaman päivän elämiseen tarvittava raha käteisenä (asuminen maksaa Sydneyn keskustassa sesonkiaikana n. \$25 yöltä, ruokaan riittää edullisimmillaan helposti pari dollaria päivässä (testattu!) – syödessäsi valmisruokaa annos maksaa keskustassa pyöreästi \$6.).

Voi olla hyvä ajatus varata ensimmäinen majoitus jo Suomesta käsin ja välttää stressaaminen saapumispäivänä.

Lentokentältä hostelliin

••• Selvitä ennakkoon hostelli

Hyvä vaihtoehto alkuun voi olla joku keskustahotelli. Persoonallisemmat ja vähemmän virallisen oloiset hostellit sijaitsee lähiöissä, mutta alkuun hyvä sijainti voi viedä pidemmän oljenkorren.

Lonely Planet, *Let's Go* tai muu matkaopas helpottaa saapumista uuteen kaupunkiin listaamalla vaihtoehtoja. Hinnat muuttuvat jatkuvasti ja voivat heittää useitakin taaloja kirjojen arvoista. Sijainniltaan hyviä hostelleja ovat esim. *WakeUp!* Central Stationin vieressä (☞ www.wakeup.com.au, (02) 9288 7888, 412 Pitt Street), *Wanderers on Kent* Darling Harbourissa (☞ www.wanderersonkent.com.au, (02) 9267 7718, 477 Kent Street) tai *Harbour City Backpackers* Woolloomooloossa (hinta-laatusijainti –suhteeltaan keskusta-alueen paras, ☞ www.harbourcityhotel.com.au, (02) 9380 2922, 50 Sir John Young Crescent).

••• Lentokentältä hostelliin

Keskustaan pääsee lentokentältä lähtevillä pikkubusseilla (n. \$8) ja City-Railin juna kulkee kymmenen minuutin välein keskustaan (n. \$12, huomattavasti bussia nopeampi etenkin ruuhka-aikaan). Central Station on keskusasema, jolta myös onnistuvat vaihdot kaikkialle; aivan ydinkeskustassa sijaitsee esim. Wynyard. Tarkista hostelliisi lähin asema osoitteesta ☞ www.cityrail.info tai suoraan hostellista. Jotkut hostellit käyvät myös noutamassa lentokentältä – kysy tästäkin hostellista.

Aikaero riippuu vuodenajasta ja osavaltiosta. Suomen talvella Suomen ja Sydneyn (New South Walesin) aikaero on 9 tuntia Australian eduksi. Queensland on talvisin tunnin jäljessä New South Walesia, joka taas on samassa ajassa kuin Victoria ja Tasmania, mutta puoli tuntia edellä South Australiaa. Monimutkaista? Ei kai sentään...

Eläminen Kaupat

Ausseissa on muutamia suuria supermarketketjuja. Edullisinta on vaikea määrittää, hinnat vaihtelevat liikkeittäin ja toisessa jotkut tavarat on halvempia, toisessa toiset. Suurempia ketjuja ovat *Woolworths*, *Coles*, *Bi-Lo*, *Action* ja *IGA*. Jokaisella kaupalla on omat halpistuotesarjansa, joiden laadussa harvoin on huomattavaa eroa, mutta hinta voi olla jopa puolet alhaisempi. Woolworthsin 20 sentin *Homebrand*-nuudelipusseista on tullut matkustajien klassikko.

Ruokakaupan löytäminen Sydneyn kokoisessa kaupungissa voi oikeasti olla alkuun vaikeaa, niitä kun ei ole Suomen tavoin joka kadunkulmassa. Aivan keskustassa sijaitsee *Coles Express* King Streetin ja George Streetin kulmassa, Park Streetin ja George Streetin kulmasta taas löytyy *Woolworths*. Kumpikaan ei valikoimaltaan pärjää hieman kauempaa löytyville sisarilleen. Broadway Shopping Centerissä Broadwayn (George Streetin jatke lounaaseen) ja Glebe Point Roadin kulmassa palvelevat sekä *Bi-Lo* että *Coles*.

Vihannekset ja hedelmät saa huomattavasti kauppojen hintaa edullisemmin marketeilta. Kaikissa suurimmissa kaupungeissa on oma hedelmä/vihannesmarket, Sydneyssä alan kruunamaton kuningas on *Paddy's Market* (Market Cityn alakerrassa Hey Streetillä), josta löytyy paljon muutakin osteltavaa.

Puhelimet

Kännykät toimivat Aussilassa samoilla taajuuksilla kuin Suomessa, eli kännykän voi viedä mukanaan Suomesta. Suomalaisen SIM-kortin käyttäminen on kallista, joten paljon puhuvan kannattaa harkita aussiliittymän avaamista. Vaivaton ratkaisu ovat prepaid-liittymät, joihin voi ladata lisää rahaa tarpeen mukaan. Nämä liittymät eivät myöskään vaadi muiden tavoin laskutusosoitetta.

Yleisimpiä operaattoreita ovat Telstra, Optus, Vodafone ja Virgin. Pinta-alallisesti suuri osa Australiasta on verkkojen katvealueessa, mutta suuremmissa kaupungeissa ja kylissä kuuluvat kaikki operaattorit. Telstran kenttä harvaan asutuilla seuduilla on muita parempi.

Soittaminen Australiasta Suomeen on edullisempaa kuin toisin päin. Soittaminen on halvinta puhelinkortilla. Hintoja kannattaa hieman vertailla ennen valinnan tekemistä, parhaimmilla puhuu \$10:lla tunteja, jopa kymmeniä tunteja. Ja ongelmien välttämiseksi: ulkomaanpuhelukortteja ei syötetä puhelimen sisään, vaan niitä käytetään kortissa opastetulla tavalla.

Soittaaksesi Suomeen laita suomalaisen numeron alkuun 358 ja jätä suuntanumeron ensimmäinen nolla pois. Soittaaksesi Australiaan Suomesta laita suunnaksi 61 ja jätä taas suuntanumeron ensimmäinen nolla pois.

Paikallispuhelun (local call) soittaminen kolikkopuhelimesta maksaa aina vaan 40c (jotkut puhelimet veloittavat minimiveloituksena 50c – niitä kannattaa välttää kuin ruttoa!) riippumatta puhelun pituudesta. Paikallispuheluita ovat myös 1300-alkuiset numerot.

1800-alkuiset numerot ovat kokonaan maksuttomia. Niitä varten kolikkopuhelimiinkaan ei tarvitse laittaa rahaa, vaan numeron voi näppäillä suoraan.

Paikallispuheluita ja ilmaispuheluita soittaessa kännykkäoperaattorit perivät silti kännykkämaksun. Kolikkopuhelimet ovat monesti kännykkää edullisempia.

Hostellien näkö ja koko vaihtelee keskusojen wannabe-hotelleista pikkukaupunkien ”koteihin”.

Pankit ja postit

Lue pankeista ➔ Työ > Pankkitili –kohdasta.

Postikortti mihin tahansa Australiassa maksaa 50c ja mihin tahansa ulkomaille \$1. Postin lähettämisessä ollaan tarkkoja, pakettien sisältö on Suomen tavoin määriteltävä, mutta lisäksi tarvitset mukaasi passisi, jonka numero otetaan ylös.

Australiaan ei saa lähettää mitään elintarvikkeita, maaperää, eloperäistä tai rahaa. Australian Postin virallinen malli on, että ”kaikki tuleva posti läpivaietaan, osa nuuskutetaan koirilla ja osa tutkitaan käsin”. Villi tarina kertoo salmiakista, joka oli kiertänyt maailmaa kolme kuukautta ja palannut sitten lähettäjälle Suomeen. Toisaalta, kokonainen kotimainen ruisleipä saavutti vastaanottajansa Australiassa ilman mitään ongelmia.

Lue myös postiosoitteen hankkimisesta ➔ Työ > Posti -kappaleesta.

Asuminen

Hostellit

Hostelleissa asuminen on matkustajalle helpoin ja vaivattomin ratkaisu. Backpackerien määrän kasvaessa ja kohteiden lisääntyessä alkaa hostelleita löytyä jo pienimmistäkin syrjäkylistä.

Joko VIP- tai YHA-kortin hankkiminen on hyvä tapa säästää rahaa, sillä lähes hostelli kuin hostelli antaa jommallakummalla kortilla ainakin taalan yöltä alennusta. Lisäksi korteilla saa halvemmat bussimatkat ja muita alennuksia. Paljon reissaavalle ne ovat pian maksaneet hintansa takaisin. VIP-kortti (➔www.backpackers.com.au) maksaa vuodeksi \$38,50 (sisältäen myös Uuden-Seelannin) ja YHA (➔www.yha.com.au) \$39.

Hostellien taso vaihtelee rankasti, mutta yleisesti aivan onnettomia lääviä ei maasta löydy. Jotkut paikat ovat niin suosittuja, että niistä kannattaa sänky varata ennakkoon. Useimmilla hostelleilla on myös ilmaiset puhelinnumerot (1800-alkuiset), joihin voi soittaa kysyäksesi lisää tai jättääksesi varauksen. Eroja löytyy: sähkyjen lukumäärä per huone (kahdesta yleensä n. kymmeen – tosin jopa 32 sähkyä sisältävä huone on nähty!), ilmastointi, maksutomat petivaatteet, aamiainen, sijainti...

Hostelliyöt maksavat dorm-huoneessa eli jaetussa kerrossähkyhuoneessa keskimäärin \$20/yö. Double ja Twin Roomit maksavat yleensä noin vitosen enemmän per pää. Väärinkäsitysten ja kiusallisten tilanteiden välttämiseksi: Double Roomissa on yksi kaksoissänky, Twin Roomissa kaksi erillistä. Näiden huoneiden hinnat ilmoitetaan yleensä per huone, kun taas dormien per sänky. Sesonkiaikana ja –kohteissa hinnat voivat helposti nousta \$25:iin asti,

mutta toisaalta Airlie Beachin ja Cairnsin kaltaisissa backpacker-bilemestois-
sa löytää sänkyjä n. \$12-13 hintaan.

Hostellit ovat myös mainioita paikkoja tavata muita matkailijoita ja tutustua erilaisiin ihmisiin. Kaikki mitä tarvitaan on avoin mieli ja rohkeus puhua. Turvallisuus on ympäri maan yleisesti hyvä, hostellit pelaavat molemminpuolisella luottamuksella: sinulta ei varasteta, älä sinäkään varasta muilta. Joissain hostelleissa on lukolliset kaapit huoneissa, useimmissa respassa. Itseltäni ei lukottomasta rinkaasta koskaan varastettu mitään. Passi, lompakko ym. arvokamat kannattaa silti varmuuden vuoksi pitää aina mukanaan tai muuten turvassa.

Asunto

Etenkin työläiselle tai samassa paikassa pidempään pysyvälle oma asunto on hostellia parempia vaihtoehto. Paitsi että se pitkän päälle tulee edullisemmaksi, saattaa siellä jopa löytää omaa rauhaa.

Asuntoa voi koettaa etsiä lehdistä, esim. *Sydney Morning Heraldin* lauantainnumerossa on monta sivua asuntoilmoituksia. Shared Accomodation eli jaettu asutus on backpackereiden suosima asumistapa, jolloin iso asunto jaetaan monien matkalaisten kesken. Morning Heraldin asunnot löytyvät myös netistä, www.domain.com.au.

Lehtien mainostamat paikat menevät nopeasti. Ilmoituksia voi etsiä myös nettikahviloiden oviaukoista, pylväistä ja ilmoitustauluilta. Hyviä paikkoja metsästyksen aloittamiseen ovat *Travellers Contact Pointin* (7th Floor / Dymock Building, 428 George Street) ja *Work & Travel Companyn* (234 Sussex Street) ilmoitustaulut.

Avainsanoja ilmoituksissa ovat paitsi viikon vuokra myös bond eli takuumak-
su (palautetaan poistumisen aikaan edellyttäen että kämppä on kunnossa), fully furnished eli että asunto on kalustettu ja monenko viikon vuokra on maksettava etukäteen. Lisäksi joissain paikoissa vaaditaan tietty asumisen minimiaika (minimum stay), joka on yleensä vähintään kuukausi.

Ilmoitusten lyhenteiden lukeminen on oma tieteenlajinsa. Alla oleva sanasto toivottavasti auttaa vähän, ongelmatilanteissa kannattaa vaan rohkeasti kääntyä lähimmän aussin puoleen... Australiassa on käytössä Suomen armeijastakin tuttu käytäntö: sanan voi lyhentää alusta, lopusta, keskeltä tai muusta sopivasta paikasta.

Lyhyesti	Pitkästi	Suomesti
f/f	fully furnished	täysin kalustettu
p/f	partly furnished	osittain kalustettu
br	bedroom (joskus myös bathroom)	makuuhuone (joskus myös vessa)
studio		yhdistetty makuu-olo- huone
m/f	male/female	mies/nainen
n/s	non-smoker	tupakoimaton
c/space	car space	autopaikka
w/	with	kanssa
p.w.	per week	viikolta
p.p.p.w	per person per week	hengeltä / vko
rm	room	huone

Työ

Voidaksesi tehdä työtä tarvitset working holiday –viisumin tai muun työhön oikeuttavan viisumin, passiisi merkinnän viisumista, veronumeron (Tax File Number, TFN) ja pankkitilin. Passia kannattaa kuljettaa mukana kaikkialle henkkinä.

Osoite

Kiinteä osoite on hyödyllinen ja sitä kysytään esim. pankin tiliotteita varten. Jos sinulla ei ole vakituista asuntoa, voit hankkia postista poste restante –osoitteen (www.post.com.au). Toimiva vaihtoehto on myös care of –osoite *Travellers Contact Pointista* (Sydney: 7th Floor / Dymock Building, 428 George Street; www.travellers.com.au) (\$50/vuosi). Voit käydä katsomassa postisi TCP:n toimistossa, jossa tuleva posti myös säilytetään poissa ollessasi. Jos vaihdat maisemaa, voit ilmoittaa uuden osoitteen, mihin posti toimitetaan (esim. joku muu seitsemästi TCP-toimistosta).

Viisumitarra

Hae ensin passiisi viisumitarra *Department of Immigration and Multicultural and Indigenous Affairsista* eli DIMIAsta (yhteystiedot: www.immi.gov.au/wwi/aust_index.htm). Sydneyn toimisto sijaitsee osoitteessa 26 Lee Street, Central Stationista kortteli etelään. Voit myös saada tarran heti Sydneyn lentokentältä passintarkastuksen jälkeen *Visa Label Desk* -pisteestä.

Tax File Number (veronumero, TFN)

Käy jättämässä anomus Tax File Numberista Australian Taxation Officeen (Sydney: 100 Market Street, sijainnit muualla ☎13 28 66 (paikallispuhelu); lisätietoa 🌐www.ato.com.au). Voit tehdä työtä 28 päivää ilman TFN:ia, mutta hakemus kannattaa käydä jättämässä heti.

Pankkitili

Australiassa on monia pankkeja. Jos suunnittelet matkustavasi paljon, kannattaa valita pankki, jolla on konttoreita ympäri maan (esim. *Westpac*, *Commonwealth Bank* tai *ANZ*). Jos olet menossa myös Uuteen-Seelantiin, on ANZ paras vaihtoehto. Kun avaat tilin pikaisesti, tarvitset vain passin muakaasi. Myöhemmin tuo on hiukan mutkikkaampaa. Australialaisille tileille on tyypillistä, että kuukausittain peritään ylläpitomaksu (n. \$5-10). Selvitettäviä asioita ovat esimerkiksi montako veloitussetonta automaattinostoa (*ATM-withdrawal*) tai luottokorttimaksua (*pay using Eftpos*) tilillä voi kuussa tehdä. Yleensä veloituksettomia toimenpiteitä on n. 10, jonka jälkeen hinta on n. 50c / toimenpide. Korkeammalla kuukausimaksulla saa yleensä enemmän maksuttomia toimenpiteitä.

Työn hakeminen

Työn etsimiseen on monta tapaa. Mukaan kannattaa ottaa englanniksi käännetty ansioluettelo (CV, resume). Myöskään suosituskirjeistä tai vanhojen työnantajien yhteystiedoista ei ole haittaa, vaikkakin niitä kysytään paljon vähemmän kuin CV:tä. Hyvä idea on laittaa jo CV:n sivulle työnantajan nimen yhteyteen tämän sähköpostiosoite.

Lehti-ilmoitukset

Useimmat sanomalehdet julkaisevat työpaikkailmoituksia. Vaikka nämä ilmoitukset ovat yleensä pidempiaikaisia, on joukossa toisinaan myös back-packereille sopivia. Lehdissä julkaistavia ilmoituksia voi lukea myös internetistä (esim. 🌐www.careerone.com.au).

Kysyminen liikkeistä

Monet liikkeet laittavat ikkunaan ilmoituksen halutessaan työntekijöitä. Näitä näkee paljon etenkin kahviloissa. Sitten vaan rohkeasti sisään kysymään lisää. Ansioluettelo on hyvä olla mukana.

Työnvälitystoimistot

Etenkin kaupungeissa monet (myös minä) työllistyvät työnvälitystoimistojen kautta. Osa toimistoista perii vaivanpalkaksi maksun työnhakijalta, osa saa rahansa työnantajalta. Sydneyssä sijaitsevia työnvälitystoimistoja ovat mm.

•• WorldWideWorkers (WWW)

123 Sussex Street

🌐www.worldwideworkers.com

\$99 / 6 kk, \$65 / 3 kk

Work&Travel Companyn (WTC) yhteydessä toimiva työnvälitys. WWW välittää töitä myös kaikille WTC:n asiakkaille, joten toimisto on usein ruuhkainen. Monipuolisesti monen alan työpaikkoja. Työpaikkojen määrä riippuu vuodenaikasta ja WTC:n asiakasmäärästä. Monet asiakkaat ovat olleet tyytymättömiä riittämättömiin resursseihin, joten kannattaa vakavasti harkita onko valmis maksamaan WWW:n jäsenyydestä.

•• Action James

1265 Botany Road, Mascot NSW 2020 (bussi 309 tai 310 Sydneyn keskustasta, jää pois Mascot Shopsien kohdalla)

☎(02) 9313 4711

\$50 palautettava panttimaksu

Labour workiin eli perus käsintehtävään duuniin erikoistunut toimisto, esim. pakkaushommia, rekkojen lastausta, mattojen laittamista ym. Harvoin yhtäjaksoisia töitä, mutta varma satunnaistyöllistäjä. Action James pyytää pantiksi \$50, jonka menettää vain, jos ei saavu lupaamaansa työpaikkaan. Lopettaessaan työuran pantin saa takaisin.

•• Momentum Consulting

Level 9, 155 Castlereagh Street

☎(02) 9267 8211

🌐www.momentumconsulting.com.au

Erityisesti labour workia, mutta myös toimistotyötä. Sekä muutaman päivän keikkoja että jatkuvia töitä. Asiallinen ja ystävällinen toimisto, josta vain hyvää kerrottavaa.

•• TPM/Hudson

Level 6 / 60 Macquarie Street, Parramatta NSW 2150 (EI Sydneyn Macquarie St! N. 40 min junalla Sydneyssä Parramattan asemalle.)

☎(02) 8836 0222

🌐www.hudsonresourcing.com.au

Yhden illan jutuista jatkuviin töihin, laaja valikoima erilaisia töitä.

Työnhakeminen on sinnikkyyttä vaativaa työtä. Erityisesti jatkuvaa työtä voi olla todella vaikea saada. Jatkuva yrittäminen, toimistoihin soittaminen ja sinnikkyys kuitenkin palkitaan. Mahdollisuudet työllistyä paranevat huomattavasti, jos on valmis ottamaan vastaan lähes työn kuin työn. Kärsivällisyyttä, asiat eivät välttämättä selviä päivässä tai kahdessa!

Hedelmälliset työt

Lisäksi on olemassa loppumaton resurssi hedelmänpoimintatyötä ympäri Australian, erityisesti rannikolla Adelaide – Cairns. Tällaisissa paikoissa työtä välittävät yleensä paikalliset hostellit. Niihin voi soittaa ennakkoon ja tiedustella työtilannetta. Hostelleille voi vaikka koettaa sanoa, että tulee vain varman työn perässä ja pyytää hostellia soittamaan kun työtä on tarjolla. Voi olla, että puhelua saa odottaa hautaan asti, mutta ainakin välttää turhan reissun. Hostellit järjestävät työpaikan ja perivät asumisesta maksun (\$100-120). Queenslandissa työtä on tarjolla ympäri vuoden, erityisen hyvä paikka työn hakuun on Bundaberg, joka on täynnä working hostelleja.

Hedelmänpoiminta on raskasta työtä. Päivät alkavat auringon noustessa ja puolen päivän aikaan hiki valuu noroina lämpötilan rikkoessa 30 astetta. Työ sisältää myös usein kovaa kumartelua tai konntaamista.

Palkka maksetaan joko poimitun määrän mukaan tai tuntipalkkana. Jos olet valmis rehkimään, voi määräpalkalla saada hyvätkin rahat. Kuumalla säällä raskaassa työssä voi tuntipalkka kuitenkin olla varmempi ratkaisu. Hedelmänpoimintakylät ovat usein todellista maaseutua, joten rahaa voi oikeasti jäädä säästöönkin.

Obstikkeli	Huom!	Kasvu- korkeus	Lehdet / varsi	Missä?	"Mukavuus"
Rypäle (grape)			Kova, piikitön varsi	Mildura	
Tomaatti	Voi poimia koneessa istuen		No problemo	Childers, Bundaberg	
Paprika (capsicum)	Ryömimistä maassa punaisessa mullassa		Raapivat	Childers, Bundaberg	
Kesäkurpitsa (zucchini)	Tuskaa		Terävät ja viiltävät lehdet	Ayr	
Meloni	Hyvät työsuhteet, painavia			Bundaberg	
Appelsiini	Kumartelua, hyviä syötäviä		Puita, joiden alle mennään	Mildura	

Työn aloitus

Working holiday –viisumi antaa oikeuden tehdä enintään kolme kuukautta työtä samalla työnantajalle. Jokaisesta ansaitusta dollarista on maksettava veroa 29% - kaikissa töissä. Hedelmänpoimintatöissä tätä määräystä on perinteisesti tulkittu aika väljästi ja monet ovat maksaneet vain 13-17% veroa. Jotkut farmarit jopa väittävät tätä lailliseksi. Lain mukaan ainoa oikea tapa on maksaa 29%. Hedelmänpoimintatöiden palkkataso on yleisesti niin alhainen, että kunnon tienesteihin tarvitaan tuollainen noin viidentoista prosentin verotus.

Jokaisen työn alussa joudut täyttämään ainakin Tax file number declaration –kaavakkeen, mahdollisesti myös muita papereita. Lomake on kaksiosainen, joista toisen osan täytät sinä ja toisen työnantaja. Molemmille jää yksi kopio lomakkeesta.

Lomake on täytettävä seuraavilla tiedoilla maksaaksesi lain vaatimat 29% veroa:

- TFN-numerosi. Jos et ole vielä saanut numeroa (28 päivää), rasti application made to the ATO for new or existing TFN
- YES
- Kysy työnantajalta, useimmiten Casual tai Labour hire
- NO (vastaamalla YES tähän maksat veroa australian kansalaisten kaavion mukaan n. 15% ja syyllistyt verovilppiin)
- NO (YES, ks. kohta 8)
- NO
- NO
- NO
- NO

Palkka

Työstä maksetaan palkka yleensä suoraan tilille, vaikka jotkut työpaikat maksavat myös suoraan käteen. Pimeä työ ei ole poikkeuksellista, mutta se on luonnollisesti Suomen tavoin laitonta. Palkkapäivä on lähes poikkeuksetta kerran viikossa.

Yleinen palkkataso perustyöstä on n. \$15 / h ennen veroja. Hedelmänpoiminnasta maksetaan vähemmän, n. \$10-11 / h. Työpäivät ovat n. 7-9 tunnin mittaisia ja niihin kuuluu yleensä ”teekupin kestoinen” morning tea (*smoko*) tauko ja palkaton puolen tunnin lounastauko. Hedelmänpoimintatöissä on yleensä vain yksi, n. 20 min tauko päivässä. Lain mukaan töissä kuuluisi olla tauko vähintään neljän tunnin välein, mutta tämäkään ei aina toteudu. Yli-töistä ei välttämättä makseta korotettu palkkaa, jotkut yritykset saattavat toisaalta maksaa ylityötunneista jopa tuplakorvauksen.

Veroilmoitus

Monista ristiriitaisista tiedoista poiketen yksikään backpacker ei koskaan tule saamaan Australiasta veronpalautuksia (ellei sitten jostain käsittämättömästä syystä ole maksanut yli 29% veroa – silloin voi elätellä pieniä toiveita veronpalautuksista...).

Talousvuoden lopussa jokaisen Australiassa kirjoilla olevan tulisi täyttää veroilmoitus. Backpackereiden kohdalla tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että silloin kun on aika poistua maasta, on veroilmoitus täytettävä. Ilmoitus on nivaska papereita, joihin tarvitaan selvityksiä vuoden aikana tehdyistä töistä. Operaatio voi vaikuttaa monimutkaiselta, mutta Australian Taxation Office ATO (100 Market Street, ☎13 28 66, 🌐www.ato.com.au) neuvoa tarvittaessa yksityiskohtaisesti. Asiat voivat tuntua monimutkaisilta, mutta kaikki ohjeet saa tarvittaessa paperillakin.

Toinen vaihtoehto on jättää veroilmoituksena ja kaikki muutkin verotusasiat alan yrittäjän hoidettavaksi. Tällaisia yrityksiä on esimerkiksi *MyCapital* (234 Sussex Street tai Level 5 / 155 Castlereagh Street, ☎1800-829225 (ilmainen), 🌐www.mycapital.com.au). Yritykset perivät n. \$100 maksun palveluistaan, ja sinun tehtäväksesi jää täyttää työkaavakkeet heidän haluamallaan tavalla ja huolehtia, että palkkakuittisi päätyvät heille.

Viimeinen tapa on antaa koko asian olla ja lähteä maasta täyttämättä veroilmoitusta. Tämä on luonnollisesti laitton keino, ja seurauksena voi olla sakkoa tai matkustuskielto Australiaan. On kuitenkin eri asia, onko veroviranomaisilla ikinä aikaa alkaa tarkistamaan jokaista yksittäistä tapausta, etenkin jos olet oleskelusi aikana maksanut verosi tunnollisesti.

Matkustaminen

Australia on VALTAVAN SUURI. Koon tajuaa oikeasti vasta saavuttuaan itse perille. Itäreunan Sydneystä länsireunan Perthiin ei monien suunnitelmista huolimatta voi matkustaa yöjunalla – matka ottaa pari päivää! Bussimatka Sydneystä Melbourneen, n. 1000 km, ottaa 12 tuntia.

Backpackerit matkustavat joko ostetulla tai vuokratulla autolla, bussilla, junalla, ryhmämatkalla tai lentäen. Yllätys: jokaisessa tavassa on hyvät ja huonot puolensa. Käytetyin matkustustapa on bussi, joka on myös hinnan puolesta hyvä keino. Bussiverkosto kattaa lähes koko maan. Pitkillä matkoilla lentokone on ajoissa varattuna jopa bussia edullisempi.

Auto

Backpackereitä varten toimii erikoistuneita automyyjiä. Autoa ostaessa kannattaa olla tarkkana, sillä siihen voi helposti sijoittaa \$1500 ylöspäin. Jos olet liikkeellä useamman hengen ryhmässä, voi auton ostaminen olla järkevä ratkaisu. Bensa on Ausseissa edullista (n. 90c /litra [0,55€/l]).

Auton jälleenmyyminen voi kuitenkin olla ongelma. Hostellien ilmoitustaulut on monesti vuorattu autojen myynti-ilmoituksilla. Toisaalta, nämä taulut voivat olla hyvä paikka löytää halpa auto.

Jotkut myyjät antavat autostaan takuun tai varman takaisinostohinnan. Eri myyjiä kannattaa vertailla huolella ennen ostoa, ja ostamassa tulisi aina olla mukana joku, joka oikeasti tietää mitä tekee. Myös eri osavaltioiden rekisteriasioihin kannattaa perehtyä jonkun kanssa joka tosissaan tietää niistä – minä en niistä tiedä mitään!

Auton voi toki myös vuokrata. Ausseissa toimivat samat ylikansalliset autovuokraamot kuin Suomessa ja muualla Euroopassakin. Useilla vuokraamoilla minimi-ikä kuskille on 21 vuotta, vaikka Australiassa autoa saa ajaa jo 17-vuotias.

Australiassa saa ajaa suomalaisella ajokortilla, mutta mukana on syytä pitää lisäksi passi tai muu englanninkielinen henkkari. Muuta muistettavaa on vasemmanpuoleinen liikenne (tästäkin on liikennemerkkejä teiden varsilla!) ja todella rankat sakot ratti-juopoudesta.

Bussi

Bussiverkostot kattavat käytännössä koko asutun Australian. Jokaisessa vähänkin suuremmassa kaupungissa on paikallisliikenne, ja kaupungista toiseen kulkevat osavaltioiden väliset pitkänmatkanbussit. Yhtiöitä on useita: laajin verkosto ja eniten vuoroja on *McCafferty's/Greyhoundilla* (☞ www.mccaffertys.com.au, ☞ www.greyhound.com.au), *Premier* (☞ www.premierms.com.au) liikennöi väliä Melbourne - Cairns, *FireFly* (☞ www.fireflyexpress.com.au) Sydneystä Melbourneen ja Adelaideen ja *Murray's* (☞ www.murrays.com.au) Canberran ja Sydneyn väliä.

Hintoja kannattaa vertailla, yhtiöillä on vaihtelevia tarjouksia ja edullisin yhtiö vaihtelee jatkuvasti. Kaikki yhtiöt antavat alennushinnan YHA- tai VIP-kortin haltioille.

McCafferty's/Greyhound myy myös ennakoon ostettavia kilometrejä. Ne voivat olla hyvä vaihtoehto, jos haluaa maksaa kulut ennalta pois, mutta toisaalta rajoittavat valinnan varaa. Välillä suhteessa halvemmalla voisikin päästä jollain muulla yhtiöllä. Tiettyihin etappeihin (esim. Sydney-Cairns) voi kuitenkin olla viisasta varata rajoittamattomia pysähdyksiä bussipassi, jolla matkanteko on paljon edullisempaa kuin yksittäisillä lipuilla. Passit ovat voimassa vaihtelevia aikoja, yleensä minimissään 3 kk.

Lisäksi Australiaa kiertää *OzExperience* -bussi (☞ www.ozexperience.com.au), joka on backpackereille suunniteltu bussiyhtiö. Ossibussin vihreät autot vievät paikkoihin, joihin muut yhtiöt eivät vie. Tämä on toisaalta etu, mutta voi myös olla rasite, sillä ylimääräiset lenkit hidastavat matkaa ja tietävät välillä pakollisia yöpymisiä ei-kiinnostavissa paikoissa. Toisaalta OzExperiencen bussit ovat kertomusten mukaan hyviä matkaseuran bongamiseen.

Juna

Australian junaverkon perinteinen ongelma on, että jokainen osavaltio rakensi raiteet itse valitsemalleen leveydelle. Niinpä samat junat eivät voineet kulkea osavaltiosta toiseen. Rataverkosto kohenee koko ajan ja alkuvuodesta 2004 avattiin uusiin marmuttirata Adelaidesta Alice Springsin kautta Darwiniin, joka vihdoinkin yhdisti kaikki mannermaan pääkaupungit toisiinsa.

Juna on yleensä bussia kalliimpi ja usein jopa hitaampi. Lisäksi pysähdyspaikat ovat rajoitetumpia ja vuoroja on vähemmän. Joissain tapauksissa junalla voi kuitenkin päästä edullisemmin, esim. todella pitkän matkan Sydneystä Adelaiden kautta Perthiin. Lisäksi juna tajoaa luonnollisesti enemmän liikkumisvapautta.

Junamatkat saa myös sitä halvemmalla, mitä aiemmin varaa.

Eri osavaltioissa junia operoivat eri yhtiöt. Yhtiöitä ovat mm. *CountryLink* (☞ www.countrylink.com.au), *Vline* (☞ www.vline.com.au) ja *Great Southern Railway* (☞ www.gsr.com.au).

Ryhmämatkat

Yksi tapa edetä kohteesta toiseen ovat opastetut minibussimatkat. Nämä reissut ovat etenkin backpackereiden suosiossa, vaikka välillä mukaan eksyy jokunen oikea turistikin! Reissut tehdään yleensä opas-kuljettaja-kokien johdolla n. 15-25 hengen ryhmässä. Paitsi että kyyti vie paikasta toiseen, näkee samalla myös paikkoja, jotka muuten jäisivät näkemättä. Hinnat vaihtelevat pituuden, kohteiden, majoituksen ja ruoan mukaan.

Toureja tarjoavat mm. *Adventure Tours Australia* (☞ www.adventuretours.com.au), joka kattaa koko maan, mutta pitää melko kovia hintoja; *Autopia Tours* (☞ www.autopiatours.com.au), joka esittelee Victorian, New South Walesin ja South Australian kohokohtia. Suosituimmilla alueilla yhtiöitä on useita. Esitteitä on jaossa käytännössä jokaisessa backpacker-matkatoimistossa ja hostellissa.

Lennot

Australiassa lentää lähinnä kaksi lentoyhtiötä, *Qantas* (☞ www.qantas.com.au) ja *Virgin Blue* (☞ www.virginblue.com.au). Virgin Bluen tulo markkinoille pari vuotta sitten laski hintoja, mutta tämä ei tarkoita, että Virgin Blue aina tarjoaisi halvimman lennon. Edullisimmat hinnat löytyvät internetistä ja mitä aikaisemmin varaat sitä halvemmalla saat. Suomesta tuttua standby-käytäntöä ei Australiassa ole. Gourmet-backpackereiden kannattaa huomioida, että Virginin lennoilla kaikki kuulokkeista sämpylöihin maksaa lisämaksun. Qantasin halpalentoyhtiö *JetStar* (☞ www.jetstar.com.au) aloittaa

toimintansa vuoden 2004 alkupuolella.

Lisäksi lyhyempiä paikallisia lentoja lentää *Regional Express* (Rex, www.rex.com.au).

Matkatoimistot

Australia ja etenkin suuremmat ja backpackerien suosimat kaupungit on täynnä backpackereille suunnattuja matkatoimistoja. Nämä pyrkivät myymään erilaisia pakettimatkoja. Ennen valinnan tekemistä kannattaa – jälleen kerran – verrata hintoja. Joskus varaaminen voi olla edullisempaa esimerkiksi hostelliin kautta kuin mistään matkatoimistosta. Hostelleista voi lisäksi saada tingittyä ilmaisia öitä kaupanpäällikseksi.

Matkatoimistojen laatu vaihtelee. Itselläni on Backpackers Worldista ainoastaan huonoja kokemuksia, mutta tämä on vain henkilökohtainen mielipiteeni. Vastaavasti Travel Bugsista sain paljon parempaa palvelua.

Australian rahayksikkö on dollari, joka jakautuu 100 senttiin. Kurssit menivät alkuvuodesta 2004 niin, että dollarista saa euron kertomalla 0,6:lla ja eurosta dollarin kertomalla 1,7:llä.

Hintataso Australiassa on lähes kaikissa tuotteissa Suomea alhaisempi. Tämä selittyy paljon myös matalammalla arvonlisäverolla, mikä Suomen reilun kahdenkympin sijaan on kengurumaassa vain kymmenen pintaan.

Työstä saa palkkaa pyöreästi \$15 tunnilta. Maksamalla veroa 29% tästä jää käteen noin kymppi tunnissa. Viiden päivän työviikolla tienaa siis pyöreästi \$350-400. Palkatkin tietenkin vaihtelee - ylitöistä ei välttämättä heru kovempaa palkkaa, mutta yö- ja viikonlopputyöstä saa yleensä enemmän käteen.

Joitain tyypillisiä hintoja selvittämään kuluja. Hinnat vaihtelee etenkin asumisessa riippuen paikasta ja vuodenaajasta.

Homma	Hinta (\$)
Viikon vuokra keskustahostellissa isossa kaupungissa	100-160 (hinta yleensä verrannollinen laatuun, huonekokoan ja sijaintiin)
Viikon vuokra working hostellissa	100-120
Asunnon viikkovuokra	80-130
Päivän ruoat halvalla itse laitettuna	< 5
Päivän ruoat fast foodista	5-10
Yö hostellissa	15-25

Kaupungeissa työpaikat saattavat sijaita jonkin matkan päässä, joten pelkäs-

tään matkakuluihin uppoaa helposti pari kolme kymppiä viikossa.

Todella suuntaa-antavasti voi laskea, että tekemällä viikon töitä tienaa \$400, josta puolet menee vuokraan, ruokaan ja kevyeen viihteeseen. Mitä enemmän satsaa juomiin ja muuhun aktiviteettiin, sitä vähemmän jää säästöön (pitkällä matematiikalla laskettuna).

Viikossa voi siis säästää parisataa dollaria. Matkustaessa rahaa kuluukin sitten helposti. Hostelliystä voi laskea maksavansa pyöreästi \$20 ja siihen päälle ainakin vitonen ruokaan. Päiväbudjetti matkustaessa olisi ilman mitään ylimääräisiä kuluja \$30 päivässä eli \$210 viikossa. Kun päivät ei kulu töissä, tulee kuitenkin yleensä kulutettua kevyesti enemmän. Lisäksi pitää vielä huomioida kulut matkoista sekä mahdollisista muista reissuista.

Pohjakassaa on hyvä varata. Itse tein töitä 3 kk puolen vuoden ajasta, kulutin kaikki Australiassa tienamani rahat ja käytin päälle n. 1000-1500 €. Australiassa kelpaa Suomen Visa Electron siellä missä paikallisetkin kortit, eikä Electronilla maksamisesta veloiteta lisäkuluja.

